

Még egy kis türelmet

Napirenden a bér és a végkielégítés

Varga Mihály vezérigazgató tájékoztatója

Romló életszínvonal, szokatlanul magas infláció, bizonytalan munkalehetőségek mellett természetes az idegesség, az aggodalom, az indulatosság. Még nyilvánvalóbb, hogy ez elsősorban az alacsonyabb keresetűek körében jelentkezik, ahol a bérek jóval a vállalati átlag alatt vannak, s már-már a létminimumot súrolják. Ebből adódik, hogy a feszültségek vállalatainknál legélesebben az EDÜ-ben és a Szolgáltató üzemben jelentkeznek. Ez tükröződött azon a szakszervezeti titkári értekezleten is, melyet augusztus 22-én tartottak, s melyre meghívták Varga Mihály vezérigazgatót, s felkérték, adjon tájékoztatást a vállalati bérhelyzetről, s arról, hogyan adódott olyan helyzet, hogy pénzügyi miatt le kellett állítani a vállalati felmondásokat, mivel a végkielégítésre ez évre szánt összeg elfogyott.

Az értekezlet összehívásának nyomatékot adott az a tény is, hogy az Ércdúsító üzem szakszervezeti bizottsága olyan állásfoglalást hozott, hogy amennyiben szeptember 1-től nem valósul meg üzemi szinten 20 százalékos béremelés, akkor a dolgozók véleményfelmérése után figyelemzést munkabeszüntést kezdeményeznek.

Varga Mihály vezérigazgató, mindenekelől azt hangsúlyozta, hogy az üzem szakszervezeti bizottsága jól látja — ahogy ezt az állásfoglalásban is rögzítik —, hogy jogszabályi akadálya van a létszámcsoökkentésből adódó béremelésnek.

Vállalati adatok szerint, az első fél év során 12,5 százalékos bérnövekmény valósult meg, mely kiegészülve az étkezési hozzájárulással és a „szénpénz-

zel” 16,8 százalékos jövedelemnövekedést jelent.

Igen jelentős, 57 millió forintos bértüллépésünk van ez évben, havonta növekvő mértékű ügy, hogy ha ez a tendencia tovább tart, év végére 100 millió forint prognosztálható, mely vonatataival olyan büntetőadózás, alá esik, melyet a vállalat már nem tud elviselni.

Azt is figyelembe kell venni, hogy közben a termelésünk volumene is jelentősen csökkent. Fémtermelésünk 12 százalékkal, feltároló vágatot egyáltalán nem hajtottunk ki. Mindezek és a lehetőségek figyelembe vételével, az EDÜ ez évben kiemelt bérfejlesztésben részesült, fél éves szinten 17,8% az átlagbér növekedés. Ezt követi még, a mintegy 4–5%-os természetbeni juttatás.

A gondokat fokozza, hogy még mindig felszámolás alatt álló vállalat

vagyunk. A parlament jóváhagyta részünkre a szükséges termelési támogatást. A Pénzügyminisztérium ezt az összeget havi bontásban folyósítja, de az eredeti összeghez képest csökkentett mértékben, s mindaddig, amíg a kormány nem dönt a sorsunkról. Ha a kormánydöntés késik, és a PM továbbra sem folyósítja a szükséges és ígért összeget, úgy az ősz folyamán komoly, sőt, katasztrofális helyzetbe juthatunk.

Az elégedetlenség érthető, most mégis a következőket kellene szem előtt tartani: jogszabály ellen nem vétünk, de reméljük, és szorgalmazzuk, hogy feloldanak bennünket az említett jogi kötöttség alól. Meg kell várni a szeptember közepére ígért kormánydöntést. Az országban, így megyénkben is érthetően ideges, ingerült a hangulat, főleg az alacsony jövedelműek körében. Mi azonban, csak akkor maradhatunk talpon, ha támogatás nélkül, gazdaságosan tudunk termelni. Éppen ezért, egy esetleges munkabeszüntetés éppen olyan hibás, pozitív eredménnyel nem kecsegtető lépés lenne, mint a vállalatvezetés részéről a hazardírozás, vagy a felelőtlen ígéretetés.

A végkielégítés helyzetéről szólva, a vezérigazgató azt hangsúlyozta, hogy az

ez évre tervezett összeg elfogyott. Jórészt, erre a célra ez évben 140 millió forintot kapott a megye. A megyében működő REF és a vállalat is kérte ugyan, hogy egy közös vállalat létrejötte esetén éppen a létszámcsokkenés meggyorsulása miatt — a jövő évi, erre szánt összegből utemezzenek át ez évre, melyre ígéretet is kaptunk, de több tárca úgy foglalt állást, hogy meg kell várni a szeptemberi kormánydöntést. Ez az oka annak, hogy most néhány héttel, a döntésig a vállalat leállította a felmondásokat.

Ezután Horváth Sándor, az UDSZ titkára azt javasolta, szeptember elejére hívják össze a vállalati bizalmi testület ülését, ahol ezeket a kérdéseket újból, már az augusztus 30-ára beígert bányászattal foglalkozó kormányülés döntéseinek ismeretében, napirendre tűzik.

Felmerült még az öntöde önállósulásának problematikája, a dolgozói részvények kérdése. Komoly bírálatot kapott az Ércdúsító üzem vezetése, ahol a már testület által megszavazott kis anyagi segítség szétosztásával késlekednek. A szakszervezeti titkárok kérték a vezérigazgatót, hogy ő és munkatársai tartsanak több üzemi tájékoztatót, mert a dolgozók gazdasági ügyekről ezt tőlük várják el.

Kablár János

Örömmel kezdenék úgy bányásznapunkat, ahogy már évek óta teszik más-más nagynevű cikkíróink: szeptember első vasárnapján a bányászokat ünnepli az ország. Örömmel tennénk, ámde örömnünk nem lenne felhőtlen. Keserű százajzettel kell tudomásul vennünk, hogy az oly jól hangzó tételmondat üres frázissá vált, s mint a frázisok általában, nemcsak elkoptatott és kiürült közhelyek, de igazságtartalmuk is erősen megkérdőjelezhető. Hiszen nem bennünket, bányászokat ünnepel az ország, alapos és alaptalan kinyilatkoztatások, valós gazdasági alapokon, vagy szubjektív érzéseken, indulatokon alapuló döntések, döntés hiányok vagy késlekedések, késleltetések, rosszindulatú, sulykoló propaganda, mely szerencsére teljesen nem általánosítható, oda jutatta az egész ágazatot, hogy ezen a szeptemberi vasárnapon magunkat ünnepeljük.

Örömmel vettük volna, ha — amint azt az elmúlt években már-már megszoktuk — ezt a köszöntőt is hazánk valamelyik szaktekintélye, országos vezető egyénisége írta volna. Ígéretet kaptunk is rá, de úgy tűnik, manapság bányászatról felelőséggel nyilatkozni felső szinten nem hálás feladat. Főleg nem, ha már tudjuk, hogy a kormány várhatóan augusztus 30-án tárgyalja a magyar szénbányászat helyzetét, ahol felelősen döntenie kell, több tízmilliárdos nemzeti vagyronról, több tízezer ember sorsáról, s remélhetőleg szeptember közepén napirendre tűzi azt is, hogy felülbírálja-e elődjének, múlt év szeptember 22-éi, az uránbányászat felhagyásáról hozott döntését, avagy — erre gondolni sem merünk — jóváhagyja azt.

A szénbányák és az uránbánya kormány által történo külön tárgyalása is azt mutatja, hogy vállalataink sajátos helyzetben van a magyar bányászon belül, hiszen termékét nemzetközi megállapodás alapján a Szovjetunióba szállítja.

Már a kormánydöntést megelőzően is, azóta pedig felerősítve, rendkívüli erőfeszítések születtek nálunk a szervezeti és működési struktúra hatékonyabbá tételére, az önköltség csökkentésére. Ezen túlmenően kereskedelmi megállapodás, illetve közös vállalat alapítása céljából tárgyalásokat kezdeményeztünk külföldi cégekkel, melyek

közül az ír Glencarral folytatott tárgyalások eredményeként — remélhetően a közeljövöben — szindikatusi szerződés jön létre.

A konvertibilis elszámolásra való áttérés a Szovjetunióval folyó kereskedelemben kedvező helyzetet teremthet vállalatunk számára. A paksi atomerőmű fűtőelemeiben, mint alapanyag jelenhet meg termékünk, mellyel jelentős dollármegtakarítás érhető el országos szinten.

Ha a kutatások igazolják szakembereink feltételezését, miszerint a lelőhely mélyfőküjében, 1100 méter mélységben található alearolit alkalmas lehet veszélyes hulladékok tárolójának kiépítésére, ez a létesítmény jelentős segítséget adhat a hazai környezetvédelem egyik legnehezebb problémájának megoldásához, s egyidejűleg csökkentené az urántermelés önköltségét.

Tudnunk kell azonban, hogy vállalatunk csak igen jelentős költségsökkentéssel maradhat talpon. Az 1989. évi induló létszámunk már mintegy 38 százalékkal csökkent, s még további 2000 fős létszámcsoökkentés szükséges az új struktúrához.

Egy év telt el az emlékezetes demonstráció óta, alig egy év a minisztertanácsi döntés óta, s tizenhat hónap azóta, hogy a tv-híradóban összeszeruult szívvel halgattuk az akkori leendő miniszter kinyilatkoztatását. Jóval többet öregedtünk azóta, mint amennyi idő eltelt.

Am az azóta is született eredményeink, a sok idegeskedés, bizonytalanság, létért való küzdelem, s a remény, feljogosít bennünket az ünneplésre, arra, hogy a 40. bányásznapon mindenki, aki ezt a harcot végigcsinálta lazítson egy kissé, ünnepeljen, szórakozzon, kapcsolódjon ki, érezze jól magát. Ehhez kívánunk minden dolgozónknak:

jó szerencsét!

Kitüntetés

A BDSz Szövetségi Titkársága a Ságvári Endre Művelődési Házban működő Kisgrafikai Barátok Körét BDSz Művészeti Nívó-díj kitüntetésben részesítette.

A kitüntetés átadására a központi bányásznapi ünnepségen kerül sor.

Köszöntjük dolgozóinkat a 40. bányásznapon

Bányásznap a Ho Si Minh parkban

Földi Tibor fafaragó

Harminchét éves vagyok, két gyermek édesapja — vallja magáról bányásznap vendégünk. — Asztalos szakmunkás képesítést szereztem, majd szakközépiskolában érettségiztem Ba-

ján. Kaposváron tanítóképző főiskolát kezdtem, de családi okok miatt félbehagytam. Rajzot és technikus szakmunkás képesítést szereztem, majd szakközépiskolában érettségiztem Ba-

szülőfalumban, a művelődési házban dolgoztam. Ott fő profilunk a hagyományörzés, a háromnemzetiségű község népművészetének bemutatása és fejlesztése volt. Szövő-, fazekas-, fafaragó műhelyeket működtettünk, nyári táborokat szerveztünk gyerekeknek, népi alkotókat hívtunk segítségül. Közben alkotómunkámat és tanulmányaimat is folytattam.

Legközelebbi tervem, és nagy álmom, hogy jelenlegi lakóhelyünkön, Harkányban, Terehegyen, a Nagyhegy utcában kézműves alkotóházat hozunk létre, ahol fő célunk a népi kultúra motívumainak megőrzése, frissítése, továbbfejlesztése, funkcionális használati tárgyakkal. Itt készítenénk a játszótérre faragott játékokat, egyéb gyerekjátékokat, kopjafákat, szobrokat, domborműveket, rusztikus bútorokat, lakberendezési tárgyakat. Ugyanakkor foglalkoznánk gyermek és felnőttzakkörökben a szövés, fazekasság, fafaragás, fonás, kosárfonás, batikolás és más népi mesterségek, szokások megismertetésével, tanításával.

Munkámban nagy segítséget nyújt feleségem, aki a harkányi iskolában tanít.

Remélem, munkánkból kedvesen elízítot adunk a bányásznap érdeklődőknek. **K. J.**

Kovács György életművész

Az „urános” bányásznapon a Ho Si Minh-parkban, a „biosarokban” a 75 éves fiatalember, Kovács György ad tanácsokat, hogyan lehet fiatalnak maradni, s mesél majd — reméljük — arról, milyen eredményekkel tért haza alig néhány napja Braziliából, Rio de Janeiróból, a szenior úszóvilágbajnokságról.

Mikor felkerestük, már az utazás lázában égett, de szívesen beszélt életéről, s arról, milyen tanácsokat szándékozik adni nekünk az ünnepünkön.

— Jól ismerem magunknál a Vlaskovits Dodit, aki úszóedző. En is csináltam, első voltam Magyarországon, aki a Spartakus iparos sportklubban megszerveztem 8-10 éves gyerekeknek az úszóedzéseket. Most már nem edzek, de mikor látom, hogy az uszodában a gyerek nem jól csinál valamit, hát rászólok, megmutatom, hogyan kell.

60 évvel ezelőtt tanultam meg a versenyúszást, s most egy kiváló szakkönyv alapján — mutatja stílusomat. Régen úgy úsztunk, hogy a tempó végén az előrehaladás helyett visszafelé toltuk magunkat, szinte emeltük a vizet. Ezen most változtattam, s azóta „zsinórban” javultak az eredményeim. Az ausztrál vb-n úszott időmet itt az eb-n két másodperccel megjavítottam tavaly.

'87-ben valaki mondta, hogy van nemzetközi szeniorbajnokság, akkor beneveztem Angliában. Ott harmadik lettem. Ausztráliában a vb-n negyedik, az eb-n tavaly már első. Remélem bekerülök a „leg”-ek könyvébe, mert 6 nagyvárosban 14 aranyérmet

nyertem. Itt lógnak a boltban, a fejem fölött.

Most, mint 75 éves, egy korcsoporttal feljebb lépek, szorgalmasan edzek, minden reggel a Hullámfürdőben úszom, sajnos az uszoda 28 fokos vize meleg nekem, a versenyhez 24 fokos víz kell.

Hogyan élek? Egyszerűen nem ismerem el, hogy 75 éves vagyok, nem akarok megöregedni. Nem zavar a korom, nem is érzem öregnek magam. A sok mozgás az állandó tenniakarás tart fiatalon. Örülök, hogy meg tudom csinálni azt, amit akarok, és mindig jobbat akarok. Káros szenvedélyem nincs. Még kártyázni sem

tudok, nem hogy inni, ilyenével nem töltöm az időmet. Van egy házam, kertem, macskáim, szeretem az embereket, a gyerekeket, két leányunokámat, akik okosak, hiszen lányok, az állatokat, a természetet. Nekem a természet az istenem, egyszerűen csodálatosnak tartom. Sok zöltséget, paprikát paradicsomot, hagymát, uborkát eszem, mondják, egyek sok sonkát, de hát az ára...

Magammal szemben nem vagyok elnéző, amit elterveztem, azt lehetőleg végig is csinálom, s fontos, hogy az ember ne hagyja el magát.

K. J.

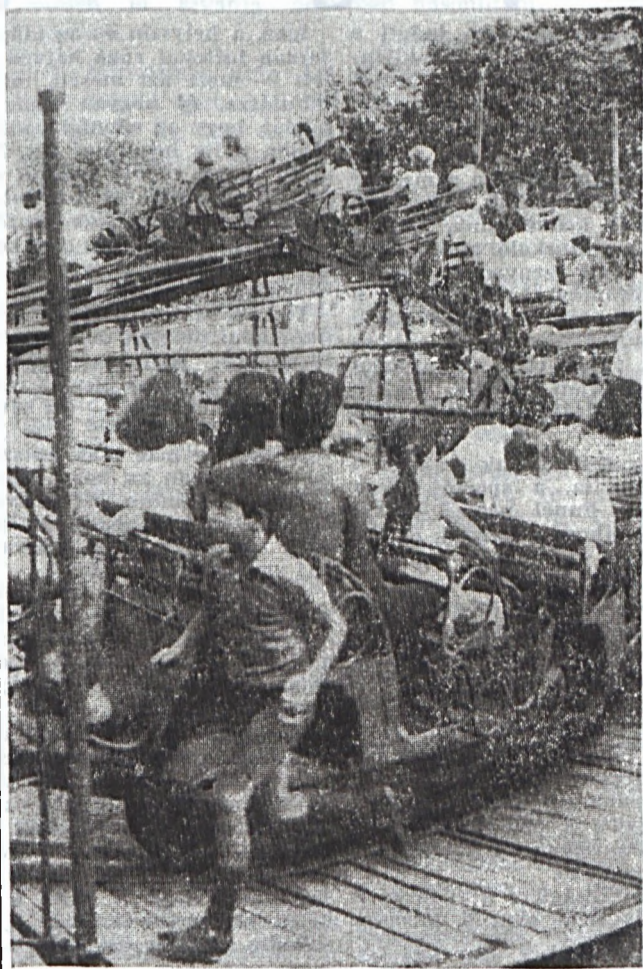
Guzsalyas-kör

A guzsaly: kézi fonáshoz használatos eszköz, amelynek rúdja teszik a kenderet, lent. Vannak vidékek, ahol a szláv nyelvből származó rokka néven ismert. Bányásznapunkon azonban a kör ennél jóval bővebb programot kínál. Bemutatkoznak az előzetes információink szerint fazekas korongozók, nemezkészítők, népi ékszerkészítők, bőrdíszművesek, sőt kardkészítő kovács is bemutatja tudományát. Hiszen a kör alapvető célja a népi mesterségek gyakorlása, tanítása és tanulmányozása. A népszokásokat és a népi mesterségeket szeretnék fölleveníteni a maguk gyönyörűségére és környezetük megszépítésére — vallják magukról.

Legutóbbi számunkban Bányásznap előzetes cikkünkben hírül adtuk, hogy rendezvényünkön a Ho Si Minh-parkban bemutatkozik a pécsi Guzsalyas kör is.

Ars poeticájukat Kós Károly szavaival foglalják össze: „Mert össze kellene szednünk nagy fáradtsággal az ország minden részéből a széjjelhordott köveket, hogy azokkal a magunk képére építhessünk. És ehhez hit is kellene, és vak fanatizmus. És rettenetesen sok munka. Igaz, hogy aztán akkor a magunk gúnyjába átváltozhatnánk”.

...körhinta...

...ejtőernyős ugrás és reméljük jó idő.

Lesz még Csimpi sorsolás...

Ülésezett az UDSz Bizalmi Testülete Szindikátusi szerződés, bér, foglalkoztatáspolitikai eszközök

Vezérigazgatói tájékoztató 3 fő témában

Szeptember 6-án összeült az UDSz Bizalmi Testülete. Varga Mihály vezérigazgató tájékoztatóját három fő téma köré csoportosította.

Először a vállalatunk és az ír Glencar cég között megkötött szindikátusi szerződésről szólt. Elmondta, hogy bár a sajtó ennek aláírását — félreértések miatt — egy héttel előbb bejelentette, valójában azt szeptember 2-án, 15 órakor a Pannónia Szállóban írta alá a két fél.

A szerződés lényegében megértési szerződés, melyben a felek erős szándékukról nyilatkoznak, hogy közös vállalatot kívánnak létrehozni. Ennek érdekében rögzíti a tárgyalások további menetét, s a közös vállalat megalakításáig 6 tagú vezetői bizottság létrehozásáról határoz, melynek három magyar tagja dr. Lábán János, Laczkó László és Turi Gyula, elnöke a Glencar cég vezetője Brendan Hynes. Mivel a magyar törvények értelmében a vezérigazgató a rendelkezési jogot más szervre nem ruházhatja át, Varga Mihály nem tagja a bizottságnak, de annak ülésein rendszeresen részt vesz. A szerződés tartalmazza a törvényi kereteket, a beinduló feltérési munkák anyagi felelősségét, s azt a szándékot, hogy a közös vállalati szerződést mielőbb, lehetőleg november 15-ig alá kell írni. Ennek érdekében megkezdődött a vállalati vagyon felértékelése, mely várhatóan egy hónapig tart, s amerikai szakemberek végzik.

Még több függőben lévő kérdést kell tisztázni. Mindenek előtt, a kormánynak döntenie kell, hogy megváltoztatja-e a múlt év szeptemberi minisztertanácsi határozat néhány pontját. Ehhez előterjesztés tervezet készült, melyben a vállalat javasolta jogutód szervezet létrehozását, mi-

vel a közös vállalat az egész mai vagyona nem tart igényt, s az eddig keletkezett humanitárius problémák kezelését nem tudja vállalni.

Előre beérkezett kérdésekre válaszul a vezérigazgató elmondta, hogy azok a mende-mondák, hogy az írek majd fontban fizetnek, természetesen komolytalannak, hogy az érdekvédelmi szervek jövőbeni szerepéről még tárgyalni kell, politikai diszkrimináció a káderkiválasztásban nem várható, a műszaki fejlesztés szükségességét már a szindikátusi szerződés is tartalmazza, a feltáró munkák a kormánydöntés után indulhatnak, a szovjet féltől továbbra is várjuk az írásos ajánlatot, a Glencar megértette a 2500 fős szervezet szükségességét, de további korszerűsítéssel ez a létszám természetes foggyással csökkenthető.

Második témakörben Varga Mihály a vállalat bérhelyzetéről tájékoztott. Elmondta, hogy a múlt évi MT határozat havi 196 millió forint támogatást mondott ki számunkra, ezzel szemben csak 180 milliót kapunk. Rendelet van arra, hogy 15 százalékos létszámmegtakarítás bére még felhasználható, ezen felül azonban a hatékonysági mutató figyelembevételével kell bért osztani. Vállalatunknál a létszám negyedével csökkent, de tudni kell azt is, hogy mennyiségi termelésünk, mely legjobban a kitermelt közetmennyiséggel jellemezhető, ennél jóval nagyobb arányban csökkent. A legnagyobb problémák az EDÜ technológiai során és a Szolgáltató üzemben vannak, ha kis lehetőség lesz segítségre, azt megteesszük. A vajúgató bérnek a végzet munkához képest nem, de a társvállalatokhoz képest jók.

Harmadik témakörben a vezérigazgató arról szólt, hogy a kormánydöntés késlekedése miatt, a létszámleépítése, a dolgozóknak tett ígéret, hogy ezt igyekszünk minél kisebb megrázkódatással levezényelni, veszályba került. Bár a létszámleépítés a tervezettnél jóval kisebb lesz, s így az erre szánt összeg is, mégis az illetékes állami szervek úgy döntöttek, a kormánydöntésig leállítják a Foglalkoztatási Alapból erre szánt pénzek folyósítását. Így a vállalat igen nehéz helyzetbe került, hiszen az emberek — jogosan — becsapva érzik magukat.

Varga Mihály vezérigazgató bejelentette, hogy várhatóan szeptember 10-én (lapzártá után) fogadja őt Bod Péter Ákos Ipari és Kereskedelmi miniszter, s ezeket a problémákat részletesen el kívánja neki mondani.

A tájékoztató után Lóránt László kért szót, aki azt emelte ki, hogy az emberek mennyire becsapottan érzik magukat a Szolgáltató üzemben. Kérte a vezérigazgatót, ezt emelje ki a miniszterrel folyó tárgyalásaiban. Tudja, hogy vannak jogszabályok, tudja, hogy van „h”-mutató, de sajnos a boltokban még csak árak vannak, ott ezeket nem veszik figyelembe.

Zsiros József megerősítette ezt azzal, hogy ha a vállalat mondana fel, kaphatna a dolgozó egészisten-ciateremtő kölcsönt, magasabb munkanélküli segílyt.

Simon János azzal érvet, hogy az EDÜ termelése nem csökkent, de létszáma jelentősen. Megértik a vállalat helyzetét, a végső lépéstől most eltekintenek, de a követelésüket fenn tartják.

Lantos Pál a kifizetések halogatásából származó következményekre figyelmeztetett, s kérte, legalább azoknak mondjon fel a vállalat, akik nem jogosultak semmilyen kedvezményre. Ezt megerősítette Kozma István is felszólalásában.

Berki Lajos aziránt érdeklődött, hogy az eddig szerzett jogokat figyelembe veszi-e majd a közös vállalat.

Misota Lajos arra hívta fel a vállalatvezetés figyelmét, hogy a műszaki fejlesztés égetően szükséges, hiszen az EDÜ egyes területein az üzemelés feltételei kerültek veszélybe.

Németh István azt vetette fel, hogy a béreket csak önmagunkhoz és a megélhetési lehetőségekhez szabad hasonlítani.

Várnagy Ferenc azt javasolta, hogy az EDÜ ügyében fojjanak külön tárgyalások. Kérte, mielőbb oszlassa el a vállalatvezetés az Anyag- és áruforgalmi főosztály körül kialakult bizonytalanságot.

Kukai András azt kérte, a vezérigazgató vesse fel a miniszternek, hogy a szociális védőháló a közös vállalat megalakulása után is maradjon fenn.

Berta József azt kérdezte, hogy az ír partner egyetértett-e az új szervezeti felépítéssel?

Varga Mihály néhány felvetésre reagált. Elmondta, hogy csak félreértésből adódhat, hogy azoknak sem mondanak fel, akiknek nincs semmilyen lehetőségük foglalkoztatáspolitikai eszközök igénybevételére. A korengedményes nyugdíj, mint kedvezmény, remélhetőleg fennmarad. A vezérigazgató is óriási igazságtalanságnak tartaná, ha a végkielégítés eszközét megvonják. Az EDÜ létszámigényének vizsgálatára ígéretet tett. Bizonyos juttatásokat Magyarországon

Fábián Károly vájár és Fleischmann Zsolt szakvezető vágatbővítést végez. (Cikkünk a 3. oldalon.)
Csördör László felvétele

A BDSZ segítségét várjuk

Szeptember 4-én rövid, lényegretörő tárgyalást folytatott dr. Korompay Péter, a BDSZ titkára és Horváth Sándor UDSz titkár.

Horváth Sándor a beszélgetésen az alábbi témákban tájékoztatta a BDSZ titkárárt, illetve kért segítséget a felmerült problémák megoldásához.

Súlyos gondot okoz vállalatunknál, hogy a Foglalkoztatási Alapból az itt felszabaduló létszám gondjainak enyhítésére szánt évi pénz elfogyott. Olyan vád érte a szakszervezeti szerveket, hogy a megyének szánt foglalkoztatáspolitikai eszközök kormány-szervek által történt befa-gyasztaása azért következett be, mert az UDSz kérte annak ide való átcsoportosítását.

Mint Horváth Sándor azt elmondta, nem arról volt szó, hanem a kifizetések átutemezését kértük, s eset-

leg a kormány végleges döntéséig a vállalaton belüli súlyos feszültségek oldására egy szükséges összeg ideiglenes átcsoportosítását. A Munkaügyi Minisztérium kérésére a vállalat elküldte a kért összegek átutemezési programját.

Az UDSz titkára kérte a BDSZ segítségét, hogy a létszám megtakarításból származó bér egy indokolt részének felhasználhatóságában ügyben járjon el az illetékes szakminisztérium-nál.

A szakszervezet tanácsadót kért a BDSZ-en keresztül, aki segíthet tisztázni az érdekvédelmi szervek helyét, szerepét, jogait a közös vállalatban belül.

Kértük a BDSZ segítségét abban, hogy a vállalatunk helyzetét tisztázó kormány-döntés mielőbb szűlessék meg.

„Élet Háza”

A bányásznapon a Ho Si Minh parkban vendégünk volt az Élet Háza Alapítvány. Kérték, hozzuk nyilvánosságra az alábbi felhívásukat.

Az „Élet Háza” Alapítvány létrejöttét az a felismerés hívta életre, mely szerint az emberiség nagy része nap mint nap, tudatosan vagy tudatlanul, azon munkálkodik, hogy hozzájáruljon önmaga elpusztításához, — úgy, mint kábítószer élvezet, mértéktelen alkoholfogyasztás, dohányzás, egészségtelen táplálkozás, helytelen életmód, környezetszennyezés — ezéért az Alapítvány célja: — A természetes és teljes értékű, boldog emberi élet megvalósítását, valamint a természet és környezet védelmét elősegítő módszerek, tevékenységek széles körben történő megismerése és népszerűsítése.

Különös tekintettel: — A gyógyíthatatlannak tartott betegségekben szenvedő embereknek segítségnyújtás, hatékony természetes gyógymódok megismertetése révén. — A természetes táplálkozáshoz szükséges élelmiszerek országsszerte történő árusításának előmozdítása. — Ételnépszerűsítő bemutatók és kóstoló szervezése a természetes táplálkozás nyersanyagainak megismerésében.

— A gyermekélelmérés terén mintaértékű kezdeményezésekben való közreműködés (pl. szakácsok átnevelése a természetes táplálkozás elve alapján működő konyhák üzemeltetéséhez). — Pedagógusok képzése a természetes és egészséges életmód megismerésére céljából.

Végezetül: — Az „Élet házának” felépítése, ahol minden érdeklődő megismerkedhet egy állandó kiállítás keretében a jövő század emberének az otthonával, mely egyben segítséget nyújt a ma emberének azon természetes módszerek megismerésében — kiállítások, előadások, tanfolyamok, tanácsadások keretében — melyek alkalmazása biztosított ad, hogy mi és utódaink megérjük az elkövetkező századot.

A létesítmény felépítéséig és azt követően is, egy „mozgó élet háza” járná az országot, a kitűzött célok teljesítése érdekében.

Ezeknek a céloknak a megvalósításához kéri az „Élet Háza” Alapítvány az önmagukért, embertársaikért és a világért felelősséget érző emberek támogatását. Az évi ezer forintot meghaladó — egyben vagy kisebb összegekben — támogatást nyújtó személyeknek az Alapítvány díjmentesen megküldi az Élet Háza tájékoztatóját, mely beszámol az alapítvány tevékenységéről, a felhasznált vagyon formájáról, továbbá hasznos információkat közöl a természetes életmód megvalósításához.

Pénzbeli adományok befizethetők az alábbi számlaszámra: **Posta Bank Rt. 219-9836-021-00137.**

Egyéb felajánlásokat levélben az alábbi címre kérjük bejelenteni: **Élet Háza Alapítvány 1366 Budapest Pf.: 31.**

A Ságvári Endre Művelődési Ház programjából

Kiállítás szeptember 10-től a Stúdiogalériában: Rózsa István díszleteinek és jelmezterveinek kiállítása.

Harmadik Színház: Új bemutató szeptember 27-én este 7 órakor: A Vénaszszony Spiró György: Csirkéfeje c. drámája nyomán. A Vénaszszony szerepében: Súlyom Katalin. További előadások: szeptember 28, október 1, 8, 15, 22 és 29-én este 7 órakor.

Ságvári Mozi:

15-én: Casanova I—II. (f. 6.)

16-án: Zsoldoskatona (f. 6.)

19-én: Broadway Danny Rosa (f. 6.)

19-én: Filmmúzeum: Art Kino: Napló Apámnak, Anyámnak (f. 8.)

22-én: Tánckar (f. 6.)

23-án: Indiana Jones és az utolsó kereszteslovag (f. 6.)

26-án: Brazil (f. 6.)

26-án: Filmmúzeum Art Kino: Berlin felett az ég (f. 8.)

29-én: Nicsak ki beszél (f. 6.)

30-án: Nicsak ki beszél (f. 6.)

Tanfolyamok indulnak

októbertől a Ságváriban Német nyelvtanfolyam: kezdőknek, középfeladók-nak és haladóknak: időtartam 2×4 hónap (heti 1×2 óra) részvételi díj: 3200 forint. Beiratkozás és csoportbeosztás október 3-án 17 órakor. Oktató: Bartos Tibor.

Szabás-varrás tanfolyam: kezdőknek és haladóknak. A tanfolyam időtartama 3 hónap. Beiratkozás október 4-én 17 órakor. Oktató: Szöllösy Kálmán.

Számítógépek önképzőköre, minden pénteken 16 órakor. Részvételi díj: 240 forint 1 évre. Oktató: Lakatos Lajos.

Zenés kondicionáló torna: foglalkozások heti 2 alkalommal, részvételi díj: alkalanként 20 forint. Oktató: Kiefer Andrea.

Baba-mama torna: foglalkozások heti 1 alkalommal, részvételi díj: 150 forint 1 hónapra. Oktató: Kiefer Andrea.

Figyelem! Érdeklődni lehet a 12-478-as, illetve a 31-02-es telefonon.

Urános gyűlés Szentlőrincen

Két lelkes dolgozónk, **Miskolczi Sándor** és **Székely István** kezdeményezte, hogy nyilvános beszélgetés-sorozat jöjjön létre lakóhelyükön kapjanak választ jelenlegi vagy volt dolgozóink kérdéseire, ott hallgassák meg gondolataikat, problémáikat.

Az első kérdés, egyben bírálat is, a vállalati újságot érte, nevezetesen, hogy aki év közben leszámolt a vállalattól, de egész évre előre kifizette az újságot, miért nem kapja. A válasz sem késé: a dolgozók csak egy töredékét fizetik meg az újság teljes költségének, a vállalat jelentős összeggel egészíti ki azt, a postai kézbesítés mindazoknak, akik leszámoltak a vállalattól, igen nagy költséget igényelne. Ezért ígéretet kaptak, hogy egy klub címe a jövőben minden számat megkapják.

Természetesen a legtöbb kérdés az emberi sorsokkal és a lakóhely problémáival függött össze.

Hol találnak munkahelyet azok, akiknek felmondottak? A rehabilitáltak miért csak a bérminimumot kaphatják a sokszor igen nehéz, piszkos munkáért? Miért olyan bonyolult a munkanélküli segélyigénylés? Igaz-e, hogy annak továbbra is jár „hüspénz”, aki utánajár? Miért nem épül meg az V. üzemiek kezdeményezte buszváró? Hogyan valósul meg egy lehetséges vegyesvállalati formában a dolgozói érdekvédelem?

Ilyen, és hasonló kérdések hangzottak el, melyekre **Horváth Sándor**, az UDSZ titkára adta meg a választ. A szintén nagyszámú lakóterületre vonatkozó kérdésre, **dr. Győrfári Márk**, Szentlőrinc nagyközség tanácsának elnöke válaszolt.

Az este befejező beszélgetés Szentlőrincen, az önkormányzati választás kampánykezdését is jelentette.

Munkaügyi szolgáltatás a piacgazdaságban

Bár még legalább egy hónap kellett volna, idejük lejártával elutaztak az amerikai munkaügyi szakemberek megérkezéséről. Javaslataikat letették a helyi és országos vezetés asztalára, és sajtótájékoztatót tartottunk is megosztották tapasztalataikat.

Az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország között megkötött miniszteri megállapodás értelmében, két és fél hónapon keresztül azon fáradoztak nálunk az amerikai szakértők, hogy olyan eszközrendszer dolgozzon ki, mely a piacgazdaságban lehetővé teszi a munkaügyi szolgáltatást.

Donald J. Kulick, a csoport vezetője elmondta, hogy természetes az amerikai módszerek nem ültethetők át egy az egyben a magyar körülményekre, de a privatizálódó piacgazdaságban ezt a munkát csak vevőszolgáltatászerűen lehet végezni. Munkájuk során külön figyelmet fordítottak annak megértésére, hogyan lehet a munkaügyi szolgáltatásban is meghonosítani a fogyasztói szemléletet, hogyan tanítsák azt a technikat, hogy a munkaerő önmagát jobban megismerje, hogy jobban „eladhassa” magát, hogyan kell kezelni a tömeges elbocsátásokat. A „gondviselő állam” rendszerét felváltó piacgazdaságban a legnagyobb, a végső felelősség a munkaerejét áruzó emberre hárul. Ezen alapelvet jobban megismerése érdekében az amerikai szakemberek javasolták az illetékeseknek, indítsanak több tanfolyamot a munkaügyi szolgáltatási irodák alkalmazottai részére.

Kérdésekre válaszolva a csoport vezetője elmondta, hogy Baranyára azért esett a választásuk, mert itt a leg súlyosabb a helyi

problémák. Az itt kidolgozott módszerek azután alkalmazhatók az ország más területein is. A vizsgálódás költségeit teljes egészében az Egyesült Államok körmánya fedezte.

Ugy látják, két szélsőséges megítélés van nálunk a munkaügyi irodákon dolgozókkal kapcsolatban. Az egyik, hogy ezek csupán hivatalnokok, akik uralopot töltenek ki és eldöntik, hogy a náluk jelentkező kaphat-e munkanélküli segélyt, vagy sem. A másik, hogy ez az ember pszicháter vagy pszichológus kell, hogy legyen. Az igazság valahol a kettő között van. Olyan emberek szükségessége ezekre a posztokra, akik érzékenyek az emberi sorsok iránt, akinek jó szeme van ahhoz, hogy megítélje, milyen emberrel van dolga, s ért a szakmák igényeihez is valamit.

Az Ércbányász kérdésére válaszolva **Donald J. Kulick** elmondta, hogy ittjár-tukkor hasonló tapasztalatuk volt, mint az USA-ban gyárbezárásokról szóló pletykák esetében. Itt tartózkodásuk egész ideje alatt nem tudtak választ kapni arra, hogy bezárják-e az uránbányát, vagy sem. Az ilyen bizonytalan helyzet megnehezíti a szakemberek dolgát is, hiszen igazából nem tudják felkészíteni az embereket a várható eseményekre. Reményét fejezte ki — s vele együtt mi is —, hogy a bányával kapcsolatos tervek mielőbb konkrétá válnak, s akkor intenzív szakaszba lép a felszabaduló munkaerővel való szakszerű foglalkozás. Jó lépésnek tartotta, hogy a vállalatonál kihelyezett munkaügyi szolgáltató iroda működik.

A vibrációs ártalom IV.

II. Az egészségtelen vibráció okozta ártalmak

Egésztést-, általános- vibrációs expozícióról akkor beszélünk, ha a dolgozó álló, vagy ülő helyzetben egész testével a rázkódó felületen helyezkedik el. Ilyen munkakörök a traktorosok, munkagépkéz- elők (bányászatokban fűrőkocsi), a közlekedési eszközökön szolgálatot teljesítő, turbinagépek stb.

Klinikai tünet: gerinc- és porckorong kopás, gyomor- és vesesüllyedés, gyomor- és nyombélfekély, gyomorphurut. Mindezek azonban több okra visszavezethető betegségek, amelyek közül a rázkódás csak egyik tényező.

Megelőzés. A leghatékonyabb itt is a műszaki megelőzés: a járművek rugózásának javítása, a gépek rezgésmentes padozatra szerelése. Egyéni véde- eszként vastag gumitalpú cipő és párnázott ülés jö- het szóba. Munkaszervez-ési intézkedésként a napi expozíciós idő maximalása látszik célravezetőnek. A felvétel előtti és az időszo- kos orvosi vizsgálatok fel-adata, hogy távolítsa az egészségtelen vibrációs expozí- ciótól a gerincelváltozás- ban szenvedőket, a gyom- orbetegeket, a magas vényomásra hajlamosakat, és az egyéb ún. vegetatív betegségben szenvedőket, illetve, hogy a károsodot- takat időben kiemelje a vibrációs munkakörből.

A vibráció általános szervezeti hatása

A vibráció — mind a helyi, mind az egészségre ható stresszként is hat a szervezetre. Az ilyen munkakörökben dolgozók körében gyakoribbak a neurotikus tünetek, és a vegetatív idegrendszeri labilitás jelei, sőt egyes ada- tok szerint az ún. vegetatív betegségek is. Bár a köz- vetlen oki összefüggést e megbetegedések és az expozí- ció között biztonsággal nem lehet megállapítani, a megelőzésben, illetve a munkaalkalmasság elbírá- lásakor súlyosan neuroti- kus, vegetatív labil egvé- neket és ún. vegetatív be- tegségben szenvedőket (ul- cus, magasvérnyomás, szív- koszorúér meszesedés, pajzsmirigy túltengés, vas- tagbélgyulladás stb.) nem alkalmazunk sem lokális, sem általános vibrációs expozíciót jelentő munka- körbe, illetve kiemeljük őket az expozícióból.

K. J.

dr. Debreczeni László

Biofarm és -kertészet

A mennyiségek, a terméshozamok bővítésében eltűnik sokáig, s közben elfelejtettük vagy szemeltünk afelett, hogy a termőföld elszennyeződött a sok kiszórt műtrágyától, a sok kizsolt műtrágyától, a gyomirtó, a zöldség, gyümölcs, de a gabonamű, s így a hús is természetesen rengeteg emberre káros, veszélyes vegyi anyagot szívott magába.

A Gödöllői Agrártudományi Egyetemen régóta foglalkoznak a biogazdálkodással, a kemikáliák nélküli növény- és hústermeléssel. A most létrejött Agroplant kft. és az egyetem szakemberei a közel- múltban megkeresték a BDSz vezetését, hogy felajánlják együttműködésüket, segítségüket biofarmok, biokertészetek létrehozásában. Ezzel két súlyos probléma is enyhülhetne. Egyrészt a bányászatokban felszabaduló

munkaerő egy részének hasznosítása megoldódna, másrészt rendkívül nagy nyugat-európai piacigények kielégítéséhez járulnának hozzá, ezzel jelentős nyereségre tennének szert.

Amint azt Dr. Dorogi Imre professzor, az egyetem tanszékvezetője elmondta, a minden növény- féleségre kidolgozott technológia lényege, hogy vissza tápláljuk a talajba azt a táperőt, melyet a természet során elhasználtak. A létrejövő biotermék (3—5 év után) értéke 60—80 százalékkal magasabb, mint a nem ilyen árué.

A kft. vállalja a jelentkezők képzését, a technológia ellenőrzését, a szükséges mérések elvégzését, a szakmai segítségnyújtást, a nyugati kapcsolatainak kezelését az árak értékesítésének a megszervezését is.

Megtudtuk, hogy a biokultúra kialakítása nem függ a gazdaság méretétől, s a termelőndő növény fajtájától, az állás — a föld és a növény teljes „kiszívulása” — 3—5 évet vesz igénybe, s kezdetben 10—20 százalékos termésmennyiség csökkenés várható, mely azonban az árbevételben kompenzálódik, s később a termésátlag is javul, s az árak is állandóan emelkednének. A technológia könnyen elsajátítható. A kft. azt is vállalja, hogy ún. referencia gazdaságban vendégül látja a szervezet- ten érdeklődőket Kisújszálláson vagy akár a szomszédos Burgenlandban.

Az érdeklődők — mindenlajta kötelezettség nélkül, adatfelvétel céljából — jelentkezhetnek a vállalat- hoz kihelyezett munka- ügyi szolgáltató irodán.

Megyei ünnepség a Pécsi Nemzeti Színházban

A mecseki bányászat a piacgazdaság körülményei között is életképes

Ünnepélyes külsőségek között, de azért az elmúlt években megszokott kiemelt megyei megemlékezéseknél szerényebb keretek között tartották meg a Pécsi Nemzeti Színház Kamaraszínházában az idei bányásznapi indító rendezvényét. A forgatókönyv, szöveg, a társulat, a társulatvezető, szavalt és ünnepi beszéd, kitüntetések átadása, kulturális műsor... A résztvevők viszont megfogytak, míg régebben szigorú meghívási renddel kellett „megrostálni” az ünnepségre invitáltak körét, s még így is előfordult, hogy néhányan kívülre kerültek a színházteremből, addig most üres széksorok árulkodtak a bányászat hagyományokkal kiközvetített útján jelentkező érdektelenségről, a nimbusz megkopásáról. Mutatta ezt az is, hogy a megyei és a városi tanácselnökök kívül a pártok képviselői nemigen tisztelték meg jelenlétükkel eme viharos időket megélt szakma ünnepeltjeit, bár közülük többen kijelentették, mennyire fontos számukra a munkások érdekeinek képviselete.

Csethe András, a Mecseki Szénbányák vezérigazgatója ünnepi beszédében a múltban való „rágódás” helyett a jelen és a jövő felvázolására helyezte a hangsúlyt.

„A magyar bányászat számára szeptember első vasárnapja a munka, a szakma ünnepe” — kezdte beszédét a vezérigazgató, majd így folytatta: „A bányászik igénylik és megérdemlik a társadalmi megbecsülést kifejező ünnepelést, hivatásként felfogott áldozatos munkájuk folytatásához nélkülözhetetlen, hogy tudatában legyenek: tevékenységük fontos és hasznára van a nemzetnek.

A mostani bányásznapi a szabad választások nyomán kibontakozó rendszerváltás közepette virradt ránk. A polgári jogállam és a képviselői demokrácia politikai intézményrendszere már működik, a helyi önkormányzatok kialakulása folyamatban van, de alig mutatkozik változás a hétköznapi élet területén, a gazdaságban és a szociális ellátásban. Az állami irányítású gazdaság és az erre támaszkodó külkereskedelem válsága elmélyült, az intézményesített gyakorlat az új körülmények között nem folytatható, ugyanakkor a piacgazdaság kialakulását akadályozza a valóságos tulajdonosok és vállalkozók, a piacgazdaság meghatározó alanyainak hiánya. Az adott helyzetben, olyan kihívással szembenéznie a nemzetnek, amelynek megoldására nincs példa az emberiség történetében.

Mostanában, a közvéleményben is erősödik az a felismerés, hogy nem lehet másolni a fejlődésben elévült nyugati demokráciák és piacgazdaságok mintáit,

de az is egyre nyilvánvalóbb, hogy nem jelent megoldást, a magyar múlt negyven vagy ötven évvel ezelőtti állapotainak visszaállítását.

A válságba került társadalom kiutkereső próbálkozásai általános elbizonytalanodást, távlatvesztést idéztek elő a lakosság széles tömegeiben. Az emberek elfordulnak a politikától, mert azt tapasztalják, hogy annak nem a tények, csupán eszközei, tárgyai. Nem részesei akarunk a hatalomból, hanem függetlenedni akarunk tőle, dolgozni, gyarapodni, boldogulni akarunk, s a közhatalomtól azt várják, hogy erre lehetőséget és jogi garanciákat biztosíts. A hazai bányászatot, már éveket korábban érte el a válság, és mélyebben érinti, mert az energiapolitika az elmúlt negyven évben többször változtatott irányt. Az iparosodott országok gazdaságában az energiaellátás stratégiai jelentőségű, ami abban is megmutatkozott, hogy az energia-hordozók világpiaci árvaltozásai milyreható ártendeközéseket, kisebb országokban megrázkodtatásokat okoztak. A hetvenes évek közepén végbement olajár növekedésre a magyar energiapolitika, a hazai ásványgyőgyon nagyobb arányú igénybevételére tervezett fejlesztésekkel reagált. Állami nagyberuházások indultak el: eocénprogram, liászprogram, felépült a Paksi Atomerőmű, új aknák létesültek a mecseki uránérc kitermelésre, közös dunai vízierőmű építése indult azért, hogy az energiaigényes országok szerkezetét prognosztizált növekvő energiaigénye fedezhető legyen. Az energiapazarló gazdasági külgazdasági cserearányai fokozatosan romlottak, egyre több árut kellett exportálnia az import energia-hordozók és a nyersanyagok ellenében, és ebben az exportban egyre több volt a hitelben beszerzett nyugati áru. A nyolcvanas évek elején, az olaj árának újabb megugrása és a nemzetközi kamatszint megnövekedése, adósságcspadába juttatta a magyar gazdaságot, amelyből maig nem találta meg a kiszabadulás módját.

A nyolcvanas évek közepén új fordulat állt be, amikor az olaj vilápiaci ára visszaesett a korábbiakra a felére. Az adósságterhek miatt egyre szűkülő beruházási források elosztásánál az energetikai programok tarthatatlannak bizonyultak, előbb elhagyásra kerültek. A szénhidrogének újból lecsökkent árszintjéhez mérten, éppen a drága beruházásokból létesített vagy bővített bányák termelése mutatkozott veszteségesnek, amit csak tetézt az, hogy az eocénbányák többsége veszélyeztetet a karsztvízkészletet is.

Bizonyosnak látszik, hogy az ország energiafogyasztása belátható távlatokban

nem növelhető, az ezredfordulóig új villamos erőmű nem építhető.

Kuvait iraki megszállásával előállított nemzetközi konfliktus következményei, nyugati sajtókban publikált prognózisai kivétel nélkül, a korábbi olajárak megkétszerezésével számolnak, s ezek egyértelműen teszik, hogy ezen változás elsődleges kárvallottjai a szovjet birodalomtól elszakadt kelet-közép-európai kis országok lesznek. Ezt a friss fejleményt, a formáló magyar gazdaságpolitika még nem is tudta figyelembe venni, azt viszont bizonyosnak ítéli, hogy az utóbbi félvben körvonalazott energiapolitika újából át kell gondolni, s ezzel a hazai bányászat szerepét is újból át kell értékelni.

Noha az országos közvéleményben a bányászat problémái a szénbányászat-hoz kapcsolódnak, Baranyában nem kisebb gondot okozott a mecseki ércbányászat jövőjének elbizonytalanodása sem.

A magyar bányászatot belül sajátos helye van a Mecseki Ércbányászati Vállalatnak, amely nemzetközi megállapodás alapján terméket, az uránkoncentrátumot a Szovjetunióhoz szállítja. A vállalat jelentős összegű állami támogatásban részesült, s a támogatás csökkentése, illetve megszüntetése érdekében a Minisztertanács az elmúlt év szeptemberében határozatot hozott az uránbányászat felhagyásáról. A minisztertanácsi határozat részletesen meghatározta az intézkedéssel összefüggő teendőket, s a vállalat ennek megfelelően végezte tevékenységét az utóbbi időben.

Leállították a geológiai kutatásokat, feltárási tevékenységet és ezzel összefüggésben két üzemet megszüntettek. Kidolgozták a bányabezárás és a reaktivációs munkák részletes műszaki tervét, figyelembe véve a környezetvédelmi előírásokat.

A vállalat rendkívüli erőfeszítéseket tett a szervezeti és működési struktúra hatékonyabbá tételére, az önköltség csökkentése érdekében. Ebben a munkában külföldi és hazai szakemberek segítségét is igénybe vették. Kidolgozott a vállalat egy tervet, amely szerint, mintegy 2500 fős létszámmal van esély a termelés további folytatására, állami támogatás nélkül. Kereskedelmi megállapodás, illetve közös vállalat céljából tárgyalásokat kezdeményeztek külföldi cégekkel. Ezek közül az ír Glencarral folytatott tárgyalások eredményeként reális közelségbe került egy közös vállalat létrehozása, amelynek szindikátusi szerződését — mint ismeretes — a napokban írta alá a két vállalat.

A Szovjetunióval történő konvertibilis elszámolási rend új helyzetet teremtett,

ami a vállalat számára kedvező lehet. Célszerűnek látszik ugyanis az uránérc fűtőelemként történő feldolgozása a paksi atomerőmű részére. Ezzel jelentős dollármegtakarítás érhető el.

Jelentős tényezőként kell értékelni a vállalat által kidolgozott javaslatot, amely arra irányul, hogy a lelőhely mélyfekűjében elhelyezkedő permi agyagkőösszet alkalmas lehet, mintegy 1100 méteres mélységben veszélyes hulladékok végleges elhelyezésére alkalmas tározó kialakítására. Az előzetes szakvélemények rendkívül kedvezőek, s a mindenre kiterjedő részletes kutatások 1991. év végére befejezhetők. Amennyiben a kutatások megnyugtatóan igazolják a várakozásokat, akkor ez a létesítmény jelentős segítséget adhat a hazai környezetvédelem egyik legnehezebb problémájának megoldásához, egyidejűleg csökkentené az urántermelés önköltségét is. Az új helyzetnek megfelelően a Mecseki Ércbányászati Vállalat és az uránbányászat kérdésében a kormány döntése szükséges, lehetőleg még szeptemberben.

A vállalat vezetése tudja és érzi, hogy csak igen jelentős költségcsökkentéssel maradhat talpon. Ennek érdekében az 1989. évi indító létszámot mintegy 38 százalékkal csökkentette, jelentősebb problémák nélkül. A jelenlegi 4500-as létszámot még további 2000 fővel kell csökkentenie az új struktúrához. A leépítésre kerülő dolgozók közül, mintegy 6—800 fő részére, vállalati segítséggel kívánnak munkahelyet teremteni különféle gazdasági társaságokban és vállalkozásokban.

A létszámleépítéshez a vállalat továbbra is igényli egyes jogszabályok módosítását, a vállalat által eddig folyósított juttatások forrásának rendezését, ami indokoltan látszik. A kidolgozott átalakulási program szerint 1990 július végéig a vállalat vezetése a szakszervezet bevonásával lebonyolított személyes elbeszélgetéseken közölte a vállalat minden dolgozójával, kinél a munkájára számítnak a jövőben. Akiknek a munkahelye megszűnik, azokat tájékoztatták az általuk igénybe vehető foglalkoztatáspolitikai támogatásokról, megszervezhető vállalkozásokról, igyekeztek segíteni a dolgozók számára legkedvezőbb megoldások megtalálását. A vállalat képviselői folyamatosan részt vettek a Regionális Egyeztető Fórum munkájában, ahol törekedtek a human kérdések minél jobb megoldási módjának kialakítására. A kialakult légkör, a hangulat érthetően nem megnyugtató, különösen, ha figyelembe vesszük egyes állami, költségvetési eszközök korlátozását, zárlatát. A múlt év végén a kor-

mányzat határozott támogatást ígért a vállalati tevékenység korlátozásából adódó kérdések korrekciós megoldásához. A dolgozók továbbra is várják a támogatást sorsuk rendezéséhez és bíznak a kormány segítőkészségében, időben meghozandó, ésszerű, emberséges döntéseiben.

A reményektől szűkszerűen elmaradó beteljesülés elégedetlenséget és feszültséget kelt, amelynek intézményes kezelése ma sok kívánnivalót hagy maga után. Ezzel együtt méltánylandó, hogy a mecseki bányászat, keserves alkalmazkodási folyamatában előforduló konfliktusokat eddig elmergesedésük előtt sikerült rendezni, s a ter-

elő tevékenységeket a működési rend keretei között megtartottuk. A bányásznapi a tudattal ünnepelhetünk, hogy bár aiban jócskán viszszafejtett, évszázados múltba mélyedő gyökereivel él még és termőképességében a mecseki bányászat, szolidáris közösségeiben őrzi a helyi sajátosságokhoz igazodó munkakultúrát, amely piacgazdasági viszonyok között bizonyítani képes versenyképességét. Jó szerencsét!”

Eme beszéd elhangzása után kitüntetések adtak át, majd az ünnepség a Mecseki Szénbányák koncert fűvészenekarának műsorával zárult.

Békessy Gábor

Bod Péter Ákos: Az uránosok tette példaértékű

Ünnepi beszéd a 40. bányásznapon

(Folytatás a 3. oldalról) szat bezárását rendelte el ahelyett, hogy azt döntötte volna el, nem támogatja tovább. Az ottaniak azonban bebizonyították, hogy érdemes küzdeni, mert fölcilliant a remény, hogy gazdaságossá lehet tenni a bányát, persze nem áldozatok átszervezés nélkül. Most jelentkezett külföldi érdeklődő, és ígértes javaslatot tett le. Én abban biztos vagyok, hogy az erőfeszítés eléri célját, és egyben példa is, hogy nem kell lemondani lehetetlennek látszó helyzetben sem a küzdelemről.

A miniszter ezután a bauxit, a rez, a vízkincs, a hulladékhasznosítás kérdéseiről szól, majd így zárta beszédét:

— A takarékoság a legolcsóbb energiatermelés, másutt nemzeti ügy. Javaslom, gondolja végig mindenki a maga területén, hol lehet megtakarítani energiát, hiszen a legtisztább energiaforrás az, amit nem használnak fel. Tudatosítani kell az emberekben, hogy a vízcsep elzárása, a túlmelegített szobahűtés, a feleslegesen járó gép lekapcsolása nem csupán jó szokás, hanem fontos nemzeti cselekedet is. Mindez nem oldja meg az összes problémát, hiszen, mint felvázoltam, igen sok gond áll előttünk. Mindenképpen takarékoskodunk kell, a magasabb árak erre rá is szorítják az országot, és ésszerűen kell felhasználni minden értékes erőforrást, legfőképpen az emberi erőt és tudást. Ehhez kívánok Önöknek, mindnyájunknak jó egészséget, hitet, és jó szerencsét.

Mérlegeltük azt is, mi jobb az országnak. Most kezdjünk-e bele erőműépítésbe vagy később, saját erőből vagy külföldi tőkével, kis- vagy nagyberuházást hajtsunk-e végre? Ezek korábban politikai jellegű kérdések voltak. Ma a gazdaságosság és a biztonság a két vezérlő elvünk.

Külföldi támogatásra nem számíthatunk, külföldi érdeklődésre igen. Ezek előtt nyitva kell állnunk, de tudnunk kell, a külföldi érdeklődők csak törvényekkel jól körülbástyázott területen fektetnek be. Ezért szakembereink dolgoznak azon, hogy az ásványgyőgyon értékelése, kutatása, igénybevételi jogának szabályozása törvényeken nyugodjon. Dolgoznak az új bányatörvényen, gáztörvényen, a villamosenergia törvény módosításán. Az energiapiac is piac, ahol helye van a versenynek, a privatizálásnak, a külföldi tőke bevonásának. Az állami többség, az állami majoritás azonban megmarad, mert ez stratégiai ágazat is. Ehhez ártéktelkedésekre is szükség van. A vilápiaci ár az energia vonatkozásában is meghatározó kell, hogy legyen, tehát ezt igen rövid időn belül el kell érn.

Ezután a miniszter részletesen szólt a szénbányászat és a szénhidrogén bányászat helyzetéről, majd így folytatta.

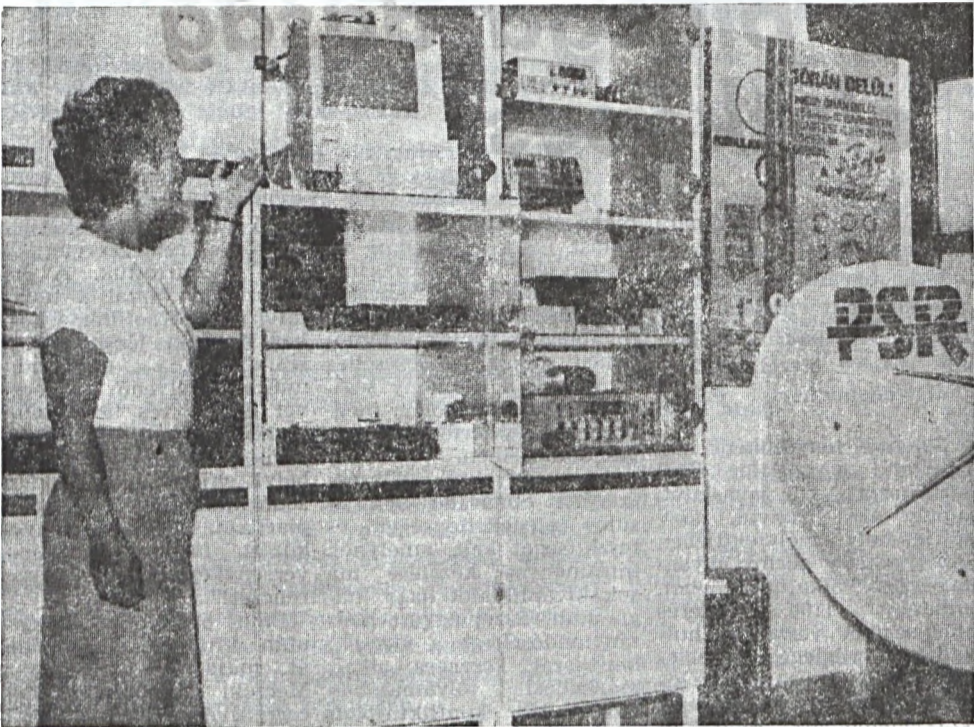
— Másik sokat vitatott terület az uránbányászat Magyarországon. Aki a rádiót hallgatta, az hallhatta, most fordulat következett be. A korábbi kormányzat, noha nem biztos, hogy bölcsen, de az uránbányá-

szat bezárását rendelte el ahelyett, hogy azt döntötte volna el, nem támogatja tovább. Az ottaniak azonban bebizonyították, hogy érdemes küzdeni, mert fölcilliant a remény, hogy gazdaságossá lehet tenni a bányát, persze nem áldozatok átszervezés nélkül. Most jelentkezett külföldi érdeklődő, és ígértes javaslatot tett le. Én abban biztos vagyok, hogy az erőfeszítés eléri célját, és egyben példa is, hogy nem kell lemondani lehetetlennek látszó helyzetben sem a küzdelemről.

A miniszter ezután a bauxit, a rez, a vízkincs, a hulladékhasznosítás kérdéseiről szól, majd így zárta beszédét:

— A takarékoság a legolcsóbb energiatermelés, másutt nemzeti ügy. Javaslom, gondolja végig mindenki a maga területén, hol lehet megtakarítani energiát, hiszen a legtisztább energiaforrás az, amit nem használnak fel. Tudatosítani kell az emberekben, hogy a vízcsep elzárása, a túlmelegített szobahűtés, a feleslegesen járó gép lekapcsolása nem csupán jó szokás, hanem fontos nemzeti cselekedet is. Mindez nem oldja meg az összes problémát, hiszen, mint felvázoltam, igen sok gond áll előttünk. Mindenképpen takarékoskodunk kell, a magasabb árak erre rá is szorítják az országot, és ésszerűen kell felhasználni minden értékes erőforrást, legfőképpen az emberi erőt és tudást. Ehhez kívánok Önöknek, mindnyájunknak jó egészséget, hitet, és jó szerencsét.

Bővli nincs

Ha bárki azt mondja, akár csak fél évvel ezelőtt is, hogy a vállalat üzletet nyit majd, azt megmosolyogják. Ha hozzá teszi még, hogy ott többek között megmustrálhatók, esetleg meg is vásárolhatók a műszergyártók nukleáris mérőműszerei, azt kiröhögik. Ha mindezeket bárki, akárki, még tetézi azzal is, hogy *Nemeskéri Péter*, fejlesztő mérnök a született kereskedőt is meghazudtoló lelkesedéssel kínálja majd — munkaideje letelte után — a kiállított portékákat, azt legkevesebb, járóbeteget rendelésre küldik a Rét utcába.

Mindez napjainkban valóság, hiszen augusztus 27-én megnyílt a vállalat TELEMARKET üzlete. A műszaki cikkek forgalmazó bolt alapjában véve a műszergyártás által — részben — gyártott műholdas TV vevőrendszerre, azok árusítására, felszerelésére szakosodott. Mindezen túl foglalkoznak számítógépek, és a Videoton több korszerű termékének — televízió, erősítő, CD lemezjátszó, sztereo rádió, hangfal — az árusításával is. Ugyanakkor a műszergyártók nem titkolt célja az is volt az üzlet létrehozásával, hogy az általuk gyártott nukleáris és ipari mérőműszereket bemutatassák itt az érdeklődőknek, legyenek azok szakemberek, vagy a „témához” mit sem értő átlagemberek.

Az üzlet megvalósításának ötletgazdája *Nemeskéri Péter* jó egy évvel ezelőtt kezdte el szorgalmazni elképzelését. Részben a már említettek miatt, de azért is, mivel üzleti fantáziát látott abban, hogy legyen egy olyan műszaki boltja a városnak, ahol a műholdas vevőrendszereket nem csak árusítják, hanem felszerelését is helyben vállalják. A többi üzlet ugyanis a felszereléssel kapcsolatban tovább küldi a vásárlót. Szempont volt az is, hogy a műszergyártók az eltelt évek során jó kapcsolatot építettek ki a Videotonnal, így most a gyár termékei közül bármit pár napon belül leszállít az üzletbe, ha azt ott a kedves vásárló megrendeli.

A műszergyártás szakemberei az üzleten keresztül vállaltak mérés-techni-

cai, automatizálási tanácsadást, műszaki konzultáció szervezését és lebonyolítását, valamint megrendelésre műszerfejlesztéseket.

A TELEMARKET műszaki üzletben nem titkolt cél a jövőt illetően az sem, hogy mind több a műszergyártás által készített termék kerüljön itt piacra. Minderre szüksége is lesz a Bakonyán dolgozó műszergyári kollektívának, hiszen hamarosan „elengedi” őket a MÉV, s meg kell, hogy álljanak a saját lábukon. Ez esetben elengedhetetlen, hogy a fejlesztők és a gyártók olyan terméket, termékeket is megálmodjanak, összehozzanak, amelyre nem csak a vállalatnál, Csernobil környékén van szükség, hanem az üzlet előtt sorban álló vásárlók otthonában is. *Nemeskéri Péter* sokat sejtetően erre annyit mondott, vannak ilyen terveik.

A TELEMARKET üzlet a Szigeti út 89. szám alatt, rejtett hangszóróból sugár-

zó kellemes, halk zenével csalogtatja be az érdeklődőket, a vásárlókat. Naponta 9—17 óráig, szombaton 9—13 óráig tart nyitva a bolt. Sétáljon arra, nézzen körül, s ha úgy gondolja, akár az üzlet berendezési tárgyait is megveheti. Ott ugyanis minden eladó, és az eladó Önrét van. Tisztelt Vásárló! A bolt működtetői, fenntartói garantálják. Ön jól jár, ha arra jár, s ha egyszer betér, visszatér. v. t.

Hirdetés

Uránvárosi kétszobás szövetkezeti, és másfél szobás tanácsi lakást közeli családi házra, vagy nagyobb saját tulajdonú lakásra cserélnék.

Érd.: 13-055/30-56, vagy Lengyel Gy. u. 6/a. 4/14, Balázsné.

Nagy dolog?

Mind többet halljuk, tapasztaljuk, hogy kis házámban a „szemfüles” állampolgárnak jól megy sora, hiszen vérmes gyűjtő szenvedéllyel ma már azt is ellopja, ami betonozva van. Az adott területek jól ismerői a megmondható, ma már nincs lehetetlen, csoda is csak akkor történik, ha bármi, akármi nem tűnik el. Tudjuk jól, padoknak két lába parkokból, buszmegállókban, KRESZ tábláknak oszlopokról, kézibeszélőknek a telefonokról, árúknak a boltokból, gépkocsiknak az utcáról, majd mindennek ami mozgatható a munkahelyekről. Kirakatokat törnek be egy-két jobb „cuccért”, a bátrak, vonatokat, buszokat rongálnak meg jó néhányan, óvodába, iskolába, lakásba törnek be a nagymenők, s aprópénzért gyilkolnak olykor a nagyfröccsért remegők.

Mindezekhez képest, nudli dolog az, ami miatt néked irok most, piti kis tolvaj. Irhatom persze azt is: Figyelj haver, remélem legközelebb a nagydolgohoz nem lesz semmi, amivel kitöröl a hátsó feled. Szar ügy az haver, amit játszottál velünk nyáron Mária-n, az, hogy begyűjtötted a budikból az összes papírgyűjtőt. Tetted ezt módszeresen naponta, reggel és este, s nagyokat röhögtél, amikor láttad, hogy áldozataid oda-vissza többször is sietnek. Balkáni állapotok uralkodtak miattad a kemping Heren és Damen nevű intézményeiben, mivel voltak többen, akik akkor vették észre, hogy nincs papír, amikor már megkönnyebbültek. És nem téged szidták, hanem a személyzetet, s akadtak, akik mérgekben a nagydolgot „kikanalazták”, s szemmagasságban a falra csapták.

Tudod haver, égett a bőr a képmem miattad, hiszen csúnyán szarban hagyta a magyarokat. Biztosan nem vették a sok munkádtól észre, akadtak kül-

Hírek

A szénárak augusztus elsejétől átlagosan 45 százalékkal emelkedtek, s ezen belül az iszapszén ára közel 20 százalékkal nőtt. Ennek megfelelően változik dolgozóink természetbeni juttatása is, a kollektív szerződésben meghatározott módszerrel számítva. Az aktív dolgozók járandósága szeptember elsejétől havonta 40 forinttal, a nyugdíjasoké, valamint a 63 százalékos bányászati keresetkiegészítésben részesülők 20 forinttal növekszik. Ez utóbbiak az év hátralévő 4 hónapjára egy összegben kapják meg a különbözetet.

Vállalatunknál az 1989–90-es hűségjuttalom 139 millió forint hűségjutalmat számoztak el. Ez valamivel kevesebb, mint az előző évi, mivel a vállalati létszám időközben 1350 fővel csökkent. A kifizetés augusztus 31-én megtörtént. Az egy főre jutó átlagos hűségjuttalom 28 319 forint volt, az előző évi 27 038 forinttal szemben. A hűségjuttalom elszámolási rendjében változás nem történt. A dolgozók szeretnék, hogy a hűségjuttalom adómentes lenne. Az Országgyűlés augusztus 28-ai ülésén Hoppa József (MDF) interpellációs kérdésére adott válaszból tudjuk, hogy ez nem lehetséges.

Lapunkban is közzéltük, hogy augusztus 1-jétől megszünt a bányászok áramdíj kedvezménye, ezen időponttól egységes lesz a díjszabás (2,45 Ft/kWh). A DÉDÁSZ-tól kapott tájékoztatás szerint az új egysegárat első ízben a kéthavi leolvasásnál, október 1 után leolvasott fogyasztásnál a december hónapban fizetendő részszámlával kell alkalmazni.

J. K.

Labdarúgás

Szeptember 6-án megkezdődött a vállalati kispályás labdarúgás őszi szezonja. A hosszúra nyúlt nyári szünet, vajmi kevés változást hozott, már ami az erőviszonyokat illeti.

A két petőci együttes továbbra is messze kiemelkedik a mezőnyből, és mivel mindkét gárda tovább gyarapította a pontjainak számát, már tetemes előnnyel vezetik a tabellát.

A IV. sz. bányauzem „B” csapatának ezúttal könnyű dolga volt, hisz a III. sz. bányauzemiekkel hozta össze őket a sors. Az utóbbiak ugyanis ezidáig enyhén szólva nem remekeltek, ráadásul ezúttal — sajnos nem először — ki sem tudtak állni, így a petőciek játék nélkül kapták meg a két pontot 3-0-ás gólkülönbséggel.

A másik IV-es üzemi együttes, ha nehezen is, de teljesen megérdemelten győzött 2-0 arányban a Szolgáltató ellen, így tovább tart a két petőci csapat izgalmas versenytusa a bajnoki címért.

Gólzáporos mérkőzést vívott az V. sz. bányauzem a címvédő Központtal. A találkozót a bányauzemiek nyerték 6-4 arányban, így Bodácséknak igencsak ösze kell szedniük magukat, ha versenyben akarhatnak maradni a bronzéremért folytatott versenyfutásban.

Tíz gól esett az Anyagosztály—Szálló mérkőzésen is, az utóbbiak nagybanátára. Mindkét kapu gyakran forgott veszélyben, de ez elsősorban az anyagosok érdeme, hisz az első félidőben az egyik, a második játékrészen a másik „ketrebe” rugdalták a gólokat. A végeredmény 10-0 lett és a mutatott játék alapján a gólarány nem túlzás.

A bajnokság állása

1. IV. ü. „B”	9 9 — 29-9 18
2. IV. ü.	9 8 — 132-8 16
3. Szálló	9 4 2 3 29-30 10
4. Anyago.	9 4 1 4 29-24 9
5. Központ	9 4 1 4 38-37 9
6. V. ü. „B”	9 3 1 5 26-25 7
7. V. ü. „A”	8 2 2 4 15-27 6
8. Szolz.	9 1 1 7 20-35 3
9. III. ü.	9 — 9 6-35 —

Sopronban a pécsiek voltak az ászok

Augusztus közepén Sopronban rendezték az Ászok Kupa kispályás labdarúgótornát, melyre az ország minden részéből 128 csapat nevezett. A nagyszabású seregszemlén vállalatunkat a tavalyi bajnok Központ képviselte.

A selejtező csoportmérkőzéseken Bodácsék jól szerepeltek. Előbb egy soproni együttest, majd a Lenti Vízmű csapatát, végül a Várpalotai Bányászt verték magabiztosan és százalékos teljesítménnyel 8-0-ás gólkülönbséggel jutottak a legjobb 64 közé.

Itt már egyes kieséses rendszerben folytatódott a küzdelem. A mieink jól vették az első akadályt, és a Nagykanizsai Fényudvar

ellen 3-1-es győzelemmel léphettek tovább, ám a 16 közé jutás már nem sikerült. A csapat balszerencsés körülmények között veszített 2-1-re a budapesti Lőrinc Etterem ellen.

A vereségre némi gyógyír lehet, hogy az Ászok Kupán ezúttal pécsiek voltak az ászok. A díszes serleget ugyanis itt a percsi Niagara együttes nyerte.

Focihírek

Szeptember elsején a Ho Si Minh parkban bányásznap villámtornát rendeztek hét csapat részvételével, amely némi meglepetésre kettős V-ös üzemi sikert hozott. Az V. üzem „B” csapata győzött az „A” együttes előtt, harmadik a Központ, míg az esélyes petőciek ezúttal kénytelenek voltak meglegedni a negyedik hellyel.

Annál jobban ment viszont a IV-es üzemieknek a Grund Kupában. Legutóbb 5-1-re győztek az Agroker ellen, és a hátralévő két csoportmérkőzésen már egy győzelem is elegendő számukra a legjobb tizenhat közé jutáshoz.

Ugyancsak Grund Kupa mérkőzéseket játszott az V. sz. bányauzem is. Mindkét alkalommal a bólyiak ellen léptek pályára a mieink, és bár idegenben 3-2-re alulmaradtak, a visszavágón 4-2-re győztek, így továbbra is versenyben vannak a továbbjutásért.

Hirdetés

Carborobot 40 típusú automata, barnaszén tüzelésű kazán eladó. Érdeklődni: 23-830-as telefonon lehet, délután 16 órától.

Ulrich Károlyné. 7634 Pécs, Szőlész dűlő u. 43. sz.